

Slovenski dom

Štev. 33

V Ljubljani, v četrtek, 11. februarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje (italijanskega in tujega)
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Ordinatore in stampa: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provincia italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Attività di elementi esploranti sul confine libico-tunisino

20 velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Attività di elementi esploranti lungo il confine libico-tunisino.

Ammassamenti di automezzi e concentramenti di truppe sono stati battuti con buon risultato da reparti dell'aviazione dell'Asse.

Nel settore tunisino tiri di molestia delle opere artiglierie.

Una formazione aerea avversaria ha bombardato intensamente Kairouan (Tunisia), facendo numerose vittime tra la popolazione; la caccia germanica ha abbattuto in combattimenti sedici apparecchi.

Bombe dirompenti ed incendiarie sono state sganciate su alcuni paesi del litorale calabro-ionico, su Marina e sulla città di Trapani: limitati i danni; non ancora precisate le perdite.

Nel cielo di Trapani le artiglierie controaeree italo-germaniche centravano 4 velivoli che precipitavano a Nord della città, un altro in mare presso le Isole Egadi, un terzo in contrada Blandino ed il quarto a Sud di Paceco.

Nastopi ogledniških oddelkov na libijsko-tunizijski meji

20 angleških in ameriških letal sestreljenih

Italijansko uradno vojno poročilo šteje 991 pravi:

Vzdolž libijsko-tunizijske meje delovanje ogledniških oddelkov.

Oddelki osnaga letalstva so z dobrim uspehom tolkli zbirališča avtomobilskih vozil in čet.

Na tunizijskem predelu nadlegovalno streljanje nasprotnega si topništva.

Nasprotnikov letalski oddelki je hudo bombardiral Kairouan (Tunizija) ter povzročil med civilnim prebivalstvom številne žrtve. Nemški lovci so v bojih sestrelili 16 strojev.

Na nekatere kraje ob kalabrijsko-jonski obali, na luko in na mesto Trapani so bile vržene rušilne in zažigalne bombe. Škoda je omejena, število žrtev pa še ni ugotovljeno.

Nad Trapanijem je italijansko-nemško protiletalsko topništvo zadelo 4 letala, ki so padla: eno severno od mesta, drugo v morje blizu Egadskih otokov, tretje pri kraju Blandino, četrto pa južno od Paceca.

Italijanska Afrika ter sedanja in bodoča vprašanja v zvezi z njo

Rim, 11. febr. s. — Včeraj popoldne je na osrednjem sedežu Narodnega zavoda za fašistično omiko govoril veleposlanik Raffaele Guariglia v okviru predavanj o »Evropi in vojni« o predmetu: »Afrika, sedanja in bodoča vprašanja«. Predavanje so poslušali tudi nemški in španski veleposlanik, japonski odpravnik poslov, poslaniki Madžarske, Romunije, Švedske in Bolgarije, dalje zastopnik finskega odposlaništva, nar. sv. Mangini kot zastopnik tajnika fašistovske stranke, veleposlanik Rocco, ki je zastopal ministra za ljudsko omiko, zastopniki zunanjega ministrstva in vojaških poveljstev, podpredsednik zbornice Gray, veleposlaniki, pooblaščeniki ministri, senatorji, akademiki Italije ter vplivne osebnosti iz političnega in kulturnega življenja italijanske prestolnice.

Po pozdravu Duceju, ki ga je izrekel zastopnik stranke tajnika, je Ekse. Guariglia podrobno razložil razloge, zakaj je Evropa vezana na Afriko, ter tudi imperialistične namene Združenih ameriških držav s črno celino. Poudaril je, da je bil pojem Evrope opredeljen šele v času sedanje vojne, saj vendar pred njenim izbruhom le-

Španija ter njene narodne, socialne in duhovne naloge v sedANJI vojni

Sevilla, 11. februarja. s. Tajnik španske falangistične stranke minister Arrese se je v spremstvu strankinega podtajnika generala Mora Figueroa in vseh zastopnikov oblasti ter višjega mestnega uradništva udeležil veličastnega falangističnega zborovanja, na katerem je bilo navzočih vse tukajšnje prebivalstvo. Zborovanje je potekalo v velikem navdušenju. Minister Arrese je imel pri tej priliki govor, v katerem je v jasnih besedah razložil, kako vsem narodom proti boljševiški nevarnosti. Dejal je, da se zelo motijo tisti, ki mislijo, da ruska zmaga ne bi prinesla s seboj razpada Evrope. »So danes ljudje,« je dejal minister Arrese, »ki se niso spoznali, da gre pri tem kaosu, ki grozi stari evropski celini, za obrambo evropske izobrazbe in omike.«

Govornik je nato poudaril, da ima v tem trenutku Španija poslanstvo bistvenega pomena, poslanstvo, ki ga mora izpolniti, zakaj od njega je odvisna vsa njena bodočnost. In to njeno poslanstvo je, pokazati Evropi in skupnega sovražnika ter mora združena iti v križarsko vojno pro-

Vojni položaj na ruski fronti

Hudi obrambni boji na južnem predelu — Sovjetsko napredovanje pri zgornjem Doncu ustavljeno

Hitlerjev glavni stan, 11. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Hudi obrambni boji v južnem delu vzhodne fronte so se tudi včeraj nadaljevali z nezmajšano silo. V žilavi obrambi so bile sovjetskimi četam v številnih napadih prizadete hude izgube.

Po oživiljenju bojnega nastopanja na zahodnem Kavkazu so bili zavrnjeni vsi sovražnikovi napadi, ki so jih delno podpirali tudi oklepni oddelki.

Na področju zgornjega Donca in zahodno od oskolskega odseka niso nemške divizije na več mestih sovražnikovega napredovanja samo ustavile, temveč so vrgele sovražnike čete, ki so utrpele hude izgube, proti vzhodu. Pri tem je bil sovražnik konjeniški polk uničen skoraj do zadnjega. V teh bojih sta se posebej odlikovali 101. in 45. pehotna divizija.

V srednjem odseku in v severnem odseku vzhodnega bojišča je potekel dan v splošnem mirno.

Na severnoafriškem bojišču samo krajevo topniško in ogledniško delovanje. Strmoglavna letala so uspešno obstreljevala sovražnikove baterije na tuniškem gorovju. Pri dnevnih poletih nad pristanišče Bono so nemška bojna letala zadela s težkimi bombami veliko tovorno ladjo in razdejala več skladišč. V letalskih bojih so nemški lovci sestrelili 16 sovražnikovih letal.

Spremembe v vodstvu in zastopstvih raznih korporacij

Rim, 11. febr. s. Po Ducejevi zapovedi sta tajnik stranke in minister za korporacije izvedla naslednje spremembe pri narodnih svetnikih: Giuseppe Bottai je postal zastopnik fašistovske stranke v korporaciji profesionalistov in artistov namesto fašista Ksaverija Ferra. Giuseppe Gorla, zastopnik stranke v korporaciji za zrak in elektriko, namesto fašista Del Buffala, ki je bil imenovan za senatorja. Giovanni Host-Venturi, zastopnik stranke v korporaciji za notranji promet in sicer namesto fašista Enrica Santamaria. Alessandro Pavolini, zastopnik stranke v korporaciji za papir in tisk, namesto fašista Peruzzija Lantini. Raffaele Ricciardi, zastopnik stranke v korporaciji za les, namesto fašista Bruna Mondini. Renato Ricci, zastopnik stranke v korporaciji za jeklarstvo in ko-

Posamezni angleški bombniki so izvedli pretekle noč neučinkovite vznemirjalne polete nad nemško zahodno ozemlje.

Nemška bojna letala so bombardirala včeraj več krajev v južni in vzhodni Angliji.

Berlin, 11. februarja. s. V berlinskih vojaških krogih poudarjajo, da je bilo predvčerajšnjim delovanje nasprotnika na vseh delih vzhodnega bojišča mnogo šibkejšo kakor pa prejšnje dni, posebno pa na južnem odseku. Pravijo tudi, da pojma »odsek« in »fronta« ne moreta več služiti kot običajni oznaki za vrsto nepretrganih obrambnih nastopov, ki sicer pomenita običajno oznako za skupine čet, razvrščene po običajnih obrazcih. Nemški obrambni sistem se zaradi posebnih podnebnih razmer v krajih, kjer potekajo boji, sicer res naslanja na določeno število močnih oporišč, ki so ločena drugo od drugega, vendar so povsod oddelki pehote in oklepni vozil pripravljeni, da takoj posežejo v boj in da s protinapadi zavrnejo sovražnika, ki naskakuje njihova oporišča. Spritno taknega načina bojevanja pa človeka ne sme presenetiti, ako se posameznim sovjetskimi kolonom, ki izkoriščajo posebne podnebne razmere, posreči vdreti v široko predele nemške obrambne mreže. Po drugi strani pa daje ta način bojevanja prednost nemškim četam, da hitro odrežejo sovražniku preskrbo in zvezo z zaledjem. Seveda prinaša ta taktika v nekaterih trenutkih tak položaj, ki je videti na prvi po-

gled nesmiseln, toda na splošno mu je nemško poveljstvo kos in ga zna obvladati. Uspehi, do katerih prihaja nemško vrhovno poveljstvo s tem svojim načinom vojskovanja, pa dobivajo potrdilo med drugim tudi v nasprotjih, v katerih zapadajo sovjetska uradna poročila, ko obravnavajo vojaški položaj. Tako je na primer angleški radio pred nekaj dnevi najprej objavil, da je Krasnodar obkoljen, včeraj pa je povedal, da je rdeča vojska še vedno okrog 40 km od mesta. Medtem ko je bilo iz istega vira javljeno, da se nemške čete pod varstvom svojih zaščitnih umikajo iz vsega Donskega kolena, pa je agencija »Exergange Telegraph« javila, da se je odpor nemških čet pri Rostovu povečal in da se bodo boji zato zavlekli. Iz tega se vidi, če vzamemo v poštev nasprotujoča si poročila, prihajajoča iz istega vira, da je vse skupaj jasen znak, da stvari ne teko tako, kakor so si jih Sovjeti zamislili in kakor bi želeli.

Obiski članov vladarske rodbine v Napoliju

Napoli, 11. febr. s. V ponedeljek popoldne je vel. Kraljica in Cesarica nepričakovano dopotovala v Napoli, kjer je po različnih bolnišničnih obiskovalca žrtve nasprotnikovih letalskih napadov od pretekle nedelje. Vzvišeno Vlado so spremljali ravnatelji in zdravniki, ustavila se je pri vsakem ranjenцу ter vsem izrekla besede materinske dobrote in tolažbe. Ranjenci so vel. Kraljici in Cesarici priredili manifestacije hvalečnosti in ljudstvo jo je navdušeno pozdravljalo.

Napoli, 11. febr. s. Kr. vis. knez Piemontski je v spremstvu zastopnikov oblasti in občinskih tehnikov obiskal poglavitna mestna zavetišča. Povsod je knez Umberto bil predmet vdanostnih manifestacij, ki jih je priredilo prebivalstvo.

Vesti 11. februarja

Zakonski načrt o nacionalizaciji nekaterih industrij pripravlja portugalska zbornica. Zakon bo zadel različne portugalske velike družbe z najvažnejših področij gospodarskega življenja.

Količina posevkov na Madžarskem je danes večja, kakor je bila lani. Vlada je storila vse, da bi kmetom dobavila potrebne stroje za obdelovanje, je povedal madžarski kmetijski minister.

Švicarski uvoz in izvoz naletava zaradi poostritve vojne na vedno večje težave, je ugotovila švicarska trgovska zbornica na svoji zadnji seji. Zaradi tega bodo omejitve vedno večje, toda upajo, da jih bo švicarsko ljudstvo prenašalo z disciplino, kakršno zahteva sedanja časa. Ameriško mornariško ministrstvo je izdalo nov seznam izgub v vojni mornarici. Po tem seznamu znašajo izgube od začetka vojne 22 tisoč 892 mož, od tega 6324 mrtvih in 13 tisoč 289 pogrešanih.

Voditelj Indijcev Gandhi je začel z 21 dnevnim postom v zaporu. Za ta sklep se je odločil po dolgem dopisovanju z angleškimi podkraljem, ki ga je hotel prisiliti do izjave, da sedanjega stanja v Indiji ni kriva angleška uprava, temveč kongresna stranka, ki se po krivem bori za svoje zahteve.

Zaradi pomanjkanja usnja in racioniranja čevljev v Združenih državah, je bila prodaja čevljev ustavljena v 200.000 trgovinah. Čevlje bodo ljudje lahko dobili samo na karte, ki bodo pa za vse enaki.

Angleži ne bodo mogli zatreti revolucionarnega gibanja za neodvisnost Indije, ker Indijci kljub Gandijevi aretaciji niso klonili in so navdušeni nad japonskimi zmagami, je povedal predsednik zveze za indijsko neodvisnost.

V londonskem parku Finsbury je bil poškodovan in razdejan Leninov kip. Vladi je ta dogodek zelo neljub in je notranji minister Morrison dejal v zbornici, da bo uvedena stroga preiskava.

Usmrtitve v Alžiru

Tanger, 10. febr. AS: Usmrtitve se v Alžiru nadaljujejo. V ponedeljek je bilo v Constantinu ustreljenih osem oseb, med njimi en Francoz, ki so bili obtoženi, da so napadli sovražno prevozno letalo. V torek pa je bilo ustreljenih še šest oseb.

Zadušnica ob 4. obletnici smrti papeža Pija XI.

Vatikansko mesto, 11. febr. s. V Sikstinski kapeli je včeraj dopoldne v pričo sv. očeta bila slovesna žalna služba božja za pokojnega papeža Pija XI., ko so včeraj praznovali 4. obletnico njegove smrti. Žalne slovesnosti se je udeležil svet kardinalski zbor, diplomatski zbor pri Sv. stolici, grof Ratti, knez Pacelli z rodbino, veliki mojster malteškega reda, visoki prelati, guverner vatikanske države ter številno zastopstvo rimskega plemstva. Mašo je pel kardinal Verde. Papeški pevec so pod vodstvom mojstra Perossija peli Veliki requiem, ki ga je Perossi zložil ob smrti Leona XIII. Po maši je sv. oče opravil obredne molitve pred katedralom.

Zakon o totalni mobilizaciji vseh ameriških sil za vojno

Buenos Aires, 11. febr. s. Ameriški republikanci so včeraj v zbornici predložili zakon o narodni službi, ki daje predsedniku Rooseveltu neomejeno oblast za izkoriščanje narodne človeške sile, moške in ženske, za kakršno koli delo, ki služi dosegu zmage. Namen tega ukrepa, po katerem bo mogoče mobilizirati milijone Amerikancev za delo v tovarnah in na polju, je urejevati totalno mobilizacijo ameriških moških in ženskih sil za ojačenje vojnih naporov.

Ne gledajo v bodočnost z nemirom, ki je lastna slabim, temveč z nestrpnostjo močnih.

Govor tajnika falangistične stranke so navzočni nagradili z navdušenimi vzkliki generalu Francu, Španiji in prijateljskim državam.

»Zakon o narodni službi« bo zadel vse osebe, ki so že vpisane pri posebnih uradih za vojno službo, razen vojakov. Poleg tega določa vpis vseh žensk med 18. in 50. letom, razen tistih, ki imajo otroke, stare manj kakor 18 let, ali pa so v drugem stanju. Predsednik države bi po tem zakonu dobil tudi pooblastilo, da lahko mobilizira prostovoljce, kadar bi se mu zdelo, da so potrebne nove delovne sile v tej ali oni vojni industriji, v poljedelstvu ali pri drugih delih, ki so bistvenega pomena za uspešno nadaljevanje vojne. Če bi prostovoljcev ne bilo zadosti, bi Roosevelt lahko zapovedal mobilizacijskim komisijam, naj preskrbe potrebno delovno silo. Delavci, tako poklicani v službo, bi dobivali plačo po vrsti dela, kateremu bi jih dodelili.

Uspelo gostovanje baritonista rimske opere Taddeia v »Traviati«

Ljubljana, 11. februarja.

Po dveh uspešnih koncertnih nastopih v Operi, pri katerih je med ostalimi solisti sodeloval tudi včerajšnji gost, se nam je član kr. rimske opere Taddei sredi predstavil v Verdijevo »Traviato« v vlogi očeta Germonta. Že pri obeh koncertih smo ga spoznali kot odličnega interpreta tudi najtežjih glasbenih partitur.

Prav radovedni smo torej bili, kako se bo postavil Taddei v partiji očeta Germonta, potem ko smo imeli v dosedanjih predstavah priliko poslušati le našega prav dobrega baritonista Janka. Ob Taddejevem nastopu smo razen njegovih pevskih in igralskih kvalitiet mogli njegovo podajanje Germonta primerjati z Jankovim prednašanjem te vloge. Takoj lahko mirno zapišemo, da je Janko primerjavo nad vse pričakovanje dobro prestopil.

Taddei se je na prejšnjih dveh koncertnih nastopih pokazal z najboljšimi strani. Tudi pri središnji predstavi se nam je pokazal kot odličnega umetnika. Vidi se mu že na prvi pogled, da je na odru doma; na njem se giblje neprisiljeno in svobodno. Razen ugajane in usmerjene

odrske igre pa ima Taddei veliko bogastvo v svojem lepem prodornem, tehnično dovršenem in zvočno polnem baritonu. Visoke baritonske partije mu leže boljše kot nizke. Sijajna je njegova glasovna razsežnost in dovršeno prednašanje, ne le igralsko, ampak tudi pevsko. Postregel nam je tudi z globoko igralsko dognanostjo. Kljub vsem tem pozitivnim stranem njegovega središnjega nastopa, pa se je vsiljeval vtis, da je bil gost malo nerazpoložen. Na nekaterih mestih se je to opazilo. Prepričani smo, da bi dal — povsem razpoložen — še več od sebe. Prav tako bomo lahko o njegovih pevskih kvalitietah dobili popolnejšo predstavlo, ko nam bo v soboto zapel Figaro v »Seviljskem brivcu«, ki je še zahtevnejša partija kot pa Germont.

Za svoje središnje lepo petje in tekočo igrato, ki je segla do srca, je bil deležen toplega priznanja in odobravanja ter krasnega cvetja. — Prav dobra je bila tudi ostala naslovna dvojica: Violeta Vidaličeva in pa Čudnov Alfred. Vsi ti, pa tudi ostali nastopajoči, so dali od sebe vse najboljšo, tako da smo prisostvovali lepo uspeli Traviati. Orkester je bil tudi to pot na mestu.

Akademiku Tonetu Hauptmanu v spomin

Dne 21. januarja je padel v bitki s partizanskimi tolpami v vasi Bič pri Radohovi vasi akademik Tone Hauptman iz Stične. Na čelu svojih fantov iz vaške straže v Stični je odprl veliko bitko s partizani, katerim je vaška straža iz Stične zadala hud poraz.

Tone Hauptman je študiral na našem vseučilišču. Hotel je postati vzgojitelj slovenske mladine, toda božja Previdnost je hotela drugače. Svoje mlado, upa polno življenje je položil na oltar boljše bodočnosti.

V Tonetu Hauptmanu objokujemo prvo žrtev izmed katoliških akademikov, ki so prišli za orožje, da pomagajo trpečemu ljudstvu. Tone Hauptman je vedel, da je njegovo mesto pri ljudstvu, pri njegovih domačih fantih. Vedel je, da je prišel čas, ko je treba z žrtvovanjem samega sebe izpolniti in uresničiti nauke, ki jih je dal našim akademikom njegov in njihov veliki vodnik — profesor Lambert Ehrlich. In v tem je postal iz skromnega štiskega fanta naš Tone simbol in vzgled za slovensko mladino.

Dragi Tone! Mi smo ostali sami, ti pa si pri Bogu in prosiš pri njem, prosiš za nas, ki bijemo neizprosno boj proti komunizmu, prosiš za nas in za našo zmagajo.

Veš, ko eva pred leti vozila po Beli Krajini, ko sva občudovala lepoto naše zemlje in pila lepoto vinorodnih gor, veš, kako sva se na vrhu Gorjancev ustavila in se razgledala na okoli. Prevzela te je lepota naše zemlje in dejal si: »Glej, kako lepa je naša zemlja!«; še veš, kako sva polna upanja in vere v to zemljo bila hvaljena Stvarniku za vse. Ali si takrat slutil, da boš za isto zemljo in za vero, ki si jo nosil v srcu kot najdražjo svetinjo, moral tudi sam preliti kri? Ne! Prelepe so bile najine sanje, presmelo in prezanesljivo sva gledala v bodočnost. Zdal se ni več in nič več ne bova potovala skupaj in nikdar več te ne bom slišal zaukati na ves glas, kot si takrat pred zidnico na Sinjem vrhu.

Z odločno in jasno besedo si pomagal povedati rušiti zločinske nakane osovobodilne fronte. Ko pa je moral slovenski narod v svojo lastno obrambo prijeti za orožje, se ti, Tone moj, nisi

Novo mesto

Naročnike »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba« in »Slovenčeve knjižnice« iz okolice Novega mesta vljudno opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za naše liste v novomeški podružnici »Slovenca«. Istotam se sprejemajo za zgoraj imenovane časopise novi naročniki. Knjige »Slovenčeve knjižnice« dobite po nizki ceni z lepo vsebino v vaše razvedrilo.

»SLOVENČEVA KNJIŽNICA«

se naroča, plačuje ali tudi kupi posamezne knjige na Vrhniki na Podliski cesti 9.

Zamolčani Napoleon

Kmalu potem se je Napoleonu zdelo, da ima razlog spoprijeti se s papežem zaradi nečesa, v čemer je bila vsa pravica nepristransko na papeževi strani. Bilo je takole:

Najmlajši Napoleonov brat Girolamo se je decembra 1803 v Ameriki poročil z neko silno bogato protestantko. Dokler je bil Napoleon prvi konzul, se ni posebno menil za to poroko, ko pa je postal cesar, ni več maral trpeti v svoji družini ženskega meščanskega rodu. Ko je torej zvedel, da se namerava Girolamo vrniti v Evropo, je zaukazal, naj njegovo ženo, kakor hitro bi prišla v kako evropsko pristanišče, pošlje nazaj v Ameriko. Nič ni maral vedeti o njej in je ni maral niti videti. Toda Girolamo je pristal v drugem pristanišču, kakor je pričakoval Napoleon, in tako je prekršil cesarjeve načrte, da bi njegova svačinja ne stopila na evropska tla.

Napoleon se je ujezil in, čeprav je bila Girolamova žena že mati, vendar razglasil, da je pred svetno gosposko zakon njegovega brata nepostaven in ničev. Ker pa je hotel, da bi ga preklecala tudi Cerkev, je poslal papežu prošnjo, o kateri je bil, ne da bi kaj prida skrbel za resnico, prepričan, da bo papeža za svoj namen veliko laže pridobil, če mu bo vse skupaj takole utemeljil: Razveljavljenje zakona naj bi bilo v svarilen zgled tistim udom vladarskih hiš, ki se nameravajo poročiti s protestanti, preprečilo pa naj bi tudi, da ne bi bilo v preveliki cesarjevi bližini protestant.

Naj je papež še tako preiskoval ta primer, vendar ni mogel najti razloga za neveljavnost zakona, zato pa tudi ni mogel cesarju povoljno odgovoriti, kajti niti papež nima pravice, moči ali razloga, da bi razveljavil zakon, ki je bil veljavno sklenjen in pojmovan. Papež je v svojem odgovoru rekel med drugim, da bi si če bi si prilastil tako pravico, pred Bogom in pred Cerkvijo nakopal krivdo najhujše krivde dolžnosti svoje svete službe.

Ko je Napoleon videl, da je papež zavrnil njegovo prošnjo, se je

na svojo moč razjezil in začel dajati tako žaljive izjave, da so neskončno užalile papeža, ko so v Rimu zvedeli zanje. Toda cesar glede zakona ni odnehal. V nekem pismu, ki ga je pisal dne 7. januarja 1806 papežu iz Münchena na Bavarskem, se je znova pritoževal, ker mu je bil zavrnil prošnjo glede stvari, ki so bile izrednega pomena tudi za vero, kakor na primer ko je šlo za to, da bi onemogočili protestantizmu, da ne bi v Franciji dvignili glave (to se pravi v primeru Girolamovega zakona). In v nekem pismu z dne 13. februarja je spet pogrel to zadevo, a precej osorneje, češ da bodo pred Bogom odgovarjali tisti, ki so s tako vneto zagovarjali protestantske zakone in mu hoteli izsušiti dovoljenje, da bi se njegova družina zenačila s protestantskimi knezi.

Medtem se je v razmerje med papežem in cesarjem vrnila nova neprijetnost: Napoleon je ukazal svoji vojski, naj zasede jakinsko mesto in trdnjavo, ki sta spadali pod papeško državo. Na ugovore Pija VII. z dne 15. novembra 1805 pa je odgovoril, da se ima za zavetnika Svete stolice in da je ravno zaradi tega zasedel Jakin. Zares veličasten razlog: »zavetnik«, ki se s pravno razlago spremeni v »posesnik«! In Napoleon je še nadalje igral »zavetnika.« Za Jakinom je velel zasedeti Pesaro, Senigallio, Fano in druge kraje cerkvene države, kakor tudi civitavecchijsko trdnjavo. Napoleon s temi zasedbami ni kršil samo dane besede in nepristranosti papeške države, ampak je umazal tudi papeža pred drugimi vladarji, ki so bili priprani, kakor so si trmasto šepetali po vseh političnih krožkih, da Napoleon ne bi mogel vsega tega zasedati brez papeževe vednosti in njegovega dovoljenja, da se je torej papež na tak način odvedal svoji neodvisnosti in hkrati nepristranosti. Naj se je papež še tako poskušal opravičiti in pojasniti, se mu vendar ni posrečilo, da bi razprzil sumničnino državnikov.

Pa je že prišla nova neprijetnost: Napoleon je za izdatke svoje vojske jemal velike vsote na posodo pri Sveti stolici, ki je, da bi mu ustregla, porabila vse razpoložljivi denar, toda Francozi niti malo niso mislili na vračilo. Papež je pisal Napoleonu, da bo v petih mesecih brez vseh sredstev, če mu ne bo hitro vrnil sposojenega denarja, ki ga torej nujno terjaa. — Saj ni treba praviti, da je bila terjatev brez uspeha.

Medtem se je francosko vojaštvo oblastno razširilo po pa-

Nova uprava Združenih mestnih podjetij

Zupan, general Leon Rupnik, je imenoval nov upravni odbor Združenih mestnih podjetij, kamor po novem spadajo mestna elektrarna, plinarica, vodovod in Maloželezniška družba. V odbor so imenovani podzupan dr. Salvator Tranchida, univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar, univ. prof. dr. Maks Samec, univ. prof. dr. inž. Alojzij Kral in univ. prof. inž. Feliks Lobe.

Nova Združena mestna podjetja se razlikujejo od prejšnjih, ki jih je predstavljala dosedanja upravna odbor, tako, da jim ne pripadajo več mestna klavarna, pogrebni zavod in mestna pristava, ker nimajo industrijskega značaja ter zato znova spadajo v normalno dejavnost mestne občine. Priključena pa je bila Maloželezniška družba po predhodni spremembi statuta, ker je mestna občina sedaj lastnik vseh delnic Maloželezniške družbe.

Novi, na 5 članov skrčeni, upravni odbor poleg podzupana sestoji iz najodličnejših strokovnjakov našega vseučilišča, torej iz moči, ki so resnično kompetentne v posameznih panogah tako v upravnem kot v tehničnem pogledu. Zato se bo režija teh podjetij gotovo izboljšala v splošnem interesu prebivalstva in mestne občine, ki mora iz podjetij črpati prihode za svoj proračun. Namesto da bi bil imenovan generalni ravnatelj, ki — ne glede na druge okoliščine — ne bi razpolagal s potrebnim vpogledom v posamezne stroke, je vodstvo poverjeno po činu najvišjemu med sedanjimi direktorji, a njemu bodo pri rednih in izrednih sejah za pomoč vsi drugi direktorji. Na ta način je vsem direktorjem dana možnost, da prevzamejo polno odgovornost za delovanje podjetij.

Naloga novega upravnega odbora so dokaj težke, ker gre za rešitev problemov povečanja storitve in razvoja podjetij, vendar bo pa v pogledu na novo organizacijo, osnovano na načelu kompetentnosti in odgovornosti prav gotovo mogoče zaznamovati napredek, ki si ga mestna občina in prebivalstvo obetata od nove uprave.

Prvenstveni juniorski turnir

Po daljšem preledu prireja S. K. Mladika turnir v namiznem tenisu in (kratke) samo za juniore, zavedajoč se, da je moč in napredek vsakega športa v pretežni večini odvisen od števila in kvalitete naraščajo. Za to tekmovalje vlada že sedaj veliko zanimanje, ker se je ta panoga športa začela v zadnjem času smotno gojiti v Ljubljani. Na sporedu bodo tekmovalja moštev, dvojic in posameznikov. Vse ljubitelje bele žogice vabimo, da posetijo to zanimivo tekmovalje, s katerega, upamo, ne bodo šli razočarani.

Tobačna tovarna obstoja že 70 let

Ljubljana, 11. februarja.

Kratko je bilo že omenjeno, da bo letos tobačna tovarna slavila 70-letnico svojega obstoja. Tobakna tovarna je bila najprej okoli leta 1870 nameščena v stari cukrarni. Takrat so v tovarni izdelovali le cigare na roko. Bilo je do 1000 delavcev zaposlenih. Prve dni januarja je v tovarni izbruhnil drugi veliki požar. Nastala je silna panika. Delavke so prestrašene bežale iz delavnic po hodnikih na prosto. V gneti so neko delavko do smrti pohodile, več delavk pa je bilo poškodovanih. Ze leta 1871 so začeli zidati novo poslopje za tovarno ob Tržaški cesti. Sezidali so vse dosedanje objekte z glavnim poslopjem ravnateljstva.

Svet za tovarno je odstopila takratnemu državnemu erarju mestna občina Ljubljanska. Celotna površina znaša 97.500 kv. metrov, zazidani prostor pa 22.225 kv. metrov.

Navdušenega športnika Slavka Pretnarja ni več

Iz Metlike je prišla nepričakovano vest, da se je za vedno poslovil od sveta znani in navdušeni športnik, član Ilirije, odvetnik Slavko Pretnar. O njem, o njegovem zdravem športnem značaju, o njegovih uspehih in o tem, kako je oral ledino na slovenskem športnem polju, bi lahko napisali cele strani. Kdo od starejših športnikov ga ni poznal, ko je v purgerskem moštvu stal kot stebel v obrambi, kdo ga ni poznal iz vsakovrstnih lahkoatletskih nastopov. Prav gotovo pa je bil Pretnar športnik, ki je slovenskemu športu storil velike, neprecenljive usluge. In kako lepe sadove je obrodilo njegovo nesebično, idealno športno udejstvovanje v Iliriji. Za vse, kar je dal sam slovenskemu športu, je bil poplačan. Zrnje je dalo sad. Pa ne samo kot aktivni športnik, pač pa tudi kot pobornik mnogih zdravih zamisli, se je pokojni Pretnar uveljavil s polno besedo. Pri vsem tem pa ga je vodila le ena sama misel, kako dati našemu športu zdrave temelje, ki so za novo zgradbo tako neobhodno potrebni.

In zdaj priljubljenega Slavka Pretnarja ni več. Ostalo pa je bogato naloženo vse tisto kar je dobrega storil za slovenski šport. Naj bo lahka domača zemljica našemu odličnemu športniku!

S štajerskega

V Mariboru je praznoval 75 letnico bivši ravnatelj mariborskega Kreditega zavoda Josel Peyer. Zavod se danes imenuje Ljudska banka.

V Limbušu je napadel hud merjasec 22 letno gospodinjko pomočnico Ano Slekovčevno in ji zadal 5 črkanih nevarne rane.

V St. Jurju pri Celju je začel zobozdravstveno prakso dentist Franc Setina.

V Rimskih toplicah je praznoval 70-letnico lastnik termalnega kopališča Karel Uhleir. V Rimskih toplicah seveda v vojnem času ne sprejemajo civilnih pacientov na zdravljenje, marveč služijo vse naprave vojnemu namenu. Ranjenec v Rimskih toplicah so pravkar dobili od Heimatbunda na razpolago posebno sobo, kjer lahko opravljajo različna dela s pomočjo raznega rokodelskega orodja.

Zivljenje je rešil. Gasilec Franc Jelen iz Lokavev pri Gornji Radgoni je 6. novembra 1941 rešil neko mladenko iz povodnji. Zdal mu je šef civilne uprave sporočil zahvalo v imenu Adolfa Hitlerja in mu poslal 50 mark.

Zanimivo je, da imajo objekti posebne močne železne stebre, ki nosijo nadstropja. Te železne stebre so vozili iz okolice Metlike, kjer je bila takrat posebna livarna, z volovsko vprego v Ljubljano. Avgusta meseca leta 1873 pa je začela tovarna s polno paro obratovati. Do februarja leta 1874 so delali samo cigare na roko, katero delo je ostalo še do danes v veljavi in cigare izdelujejo delavke v posebnem oddelku, kjer jim je dodeljena naloga, da vijajo nekatere kube, druge portorike, kratke in virinke. Za zadnje je napravljena tudi še posebna velika peč, v kateri se pravilno suše. Februraja 1. 1874 je bil montiran parni stroj, s katerim je bila dana možnost za izdelovanje cigaret. Postavljen je bil tudi stroj za rezanje tobaka. V letu 1875 je tovarna začela pri luženju tobaka pripravljati tudi tobačni ekstrakt, ki ga mnogi vrtarji in poljedelci rabijo za pokončevanje raznega mrčesa.

Cigarete so skoraj do 1. 1893 izdelovali tudi na roko, to leto pa so bile uvedene posebne »hilzne«, ki so precej olajšale izdelavo cigaret in tudi povečale dnevno produkcijo. Od leta do leta se je tovarna tehnično izpopolnjevala ter je po prvi svetovni vojni dobila tudi najmodernejši stroje, ki mašinsko in avtomatično izdelujejo tisoče in tisoče raznovrstnih cigaret, ko stroj sam zvija, polni reže in šteje cigarete, ter je pri stroju zaposlenih le po nekaj oseb. Da bi tovarna le delno zmogla sedanjo produkcijo brez teh strojev zgolj z ročnim delom bi bila zaposlenih najmanj 10.000 delavk. Med svetovno vojno je bil v tovarno napeljan tudi industrijski tir, ki olajšuje prevoz in pošiljke tobaka, premoga in drugih tovarniških potrebščin. Pred prvo svetovno vojno je bilo zaposlenih do 650 delavcev in delavk. Kapaciteta tovarne je taka, da lahko predela do 90.000 kg tobaka v različne izdelke, v cigare in cigarete.

Naposled kratak popravek včerajšnjega poročila o milijonih, ki jih je Ljubljana izdala za »sladko travco«. Ljubljana z okolico je lani pokadila 8.217.000 raznih cigar, treba je vštet tudi viržinke, ki jih je bilo lani po glavnih zalogi prodanih nad 679.000. Tobaka za noslanje so v Ljubljani in okolici porabili le 927 kg.

Le compresse di Aspirina hanno un effetto sicuro

contro il raffreddore, l'influenza, i reumatismi, ecc. Le compresse di Aspirina meritano tutta la Vostra fiducia.

Aut. Prot. Milano - 31014 - 1940 - XIX

Aspirinove tablete so uspešno sredstvo proti prehladu, influenci, revmatizmu i. t. d. Aspirinove tablete zaslužijo Vaše popolno zaupanje.

na nevarnost

ASPIRIN

peški državi, zasegalo premoženje, zasedalo pristanišča in kljub ugovoru Svete stolice neprenehoma plenilo po mestih in deželi.

Jasno je, da so ti dogodki pripravljali zmerom hujše nrave in pravne razloge za resen prelom med papežem in cesarjem: saj ni bilo treba drugega kakor kapljico, da bi posoda prekipela in da bi po eni strani Napoleonova jeza, nezadovoljnost in nejevolja, po drugi pa papeževa žalost sprlo krivic, ki so jih prizadejali njemu, cerkveni državi in njegovim podložnikom, povzročili dokončni prelom med obema vladarjema. — Ta zadnja kaplja je kaj kmalu kanila. In sicer ob »Celinski zapor«.

Celinska zapora.

Dokler je bil Napoleon general in prvi konzul, je ohranil še nekaj svobodoljubnih potez. Ko pa je postal cesar, se je popolnoma spremenil. Kakor poroča Fournier, je ves dvor živel v strahu in spoštljivosti: Napoleon se je pazljivo izogibal vsakršnega domačnostnega izraza, obdal se je s hladnim obrednikom, in če mu je kdaj vendarle ušla kaka nekoliko zaupljivejša beseda, je hitro poskusil zavbrati učinek z novo, ošabno in prezirljivo domisljico. V njegovi navzočnosti niti njegovemu bratu ni bilo dovoljeno sedeti, nihče ni smel spregovoriti z njim, če ga ni sam nagovoril, in nihče ga ni smel tlikati; zmerom je imel pred očmi tisto, kar je bil večni sen njegove častiteljnosti: doseči slavo Aleksandra Velikega, to je bilo v bistvu poglavito gonilno pero vsakega njegovega dela.

Cesarjeva neukrotljiva in neusmiljena ošabnost ni poznala meja: njegova okolica se je prilagodila vsem njegovim muham in celó vladarji so molče prenašali ponižanja. Ko si je nekoč drnil bavarski kralj, seveda silno ponižno, oceniti neko dejanje, ga je Napoleon takoj silno ostro opomnil na red, Njegovo Velikanstvo pa je molče preneslo ukor. Ko je dal Napoleon ubiti kneza Evgena Bourbonškega, ne samo, da si madriški Bourbonci niso upali ugovarjati ali zahtevati zadoščanja za umor svojega sorodnika, ampak so si celo še bolj prizadevali, da bi si pridobili Napoleonovo naklonjenost. Ko etrurska kraljica vdova ni storila tistega, kar je želel Napoleon, ji je brez nadaljnega vzel prestol ter Etrurijo priključil Franciji. Pruski kralj se je hotel Napoleonu prikupiti s tem, da ga je prosil, naj sprejme njegovega sina za vojaškega pribočnika.

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ-BERANEK

78.

Kako se je bil mladi ribič razveselil prelepe deklice, ki je zrasla iz one zlate ribice! Tedaj ji je podal roko, in ko je stopila na suho, se je še on spremenil zopet v grofca. V hipu sta že zopet tičala v čarovniških škornjih in tedaj spregovorila deklica:

»Zdaj pa jo urno mahniva proti morju! Čim prej bova na morju, tem bolje za naju; zdaj bo prav gotovo pridirjala sama čarovnica, moja mati, ker sva čarovnika že dvakrat prevarala in speljala na led. Na morju je pa konec njene moči do naju!»

In že so ju čarovniški škornji nosili, da se je za njima kar kadilo.

79.

Čarovniški škornji so dečka in deklico nosili ves vroči dan brez prestanka. Ne da bi se bila le malo odpočila, sta tudi sama mislila le na trenutek, ko bosta stala ob morju.

Nenadoma sta proti večeru obstala na gričku ob morskem obali kot ukopana; pred njima je mirno ležalo morje, nad njim so se razpotegnili oblaki v večerno zarjo, sonce pa se je že do polovice potopilo v modro gladino, po kateri se je odsev položil kot rdeča preproga. Oba sta stala ob morju in začudena zrla v sončni zahod.

Sv. Križ je doživel grozne dni

Iz gomil se dviga maščevalna pest nedolžnih

Osvobodilna fronta in njeno komunistično partijsko vodstvo sta kriva vsega gorja in nesreče, ki je zadela naše ljudstvo. Kmečko ljudstvo to dobro ve, ker je najbolj krvavo občutilo komunistični blagor, pa se je zato s toliko silo uprlo komunistični revoluciji. Kmečkemu ljudstvu po vseh partizanskih grozodejstvih zato ni treba utemeljevati te krivde. Odgovornost komunističnega vodstva za te grozne dni, ki jih je doživel ljudstvo, je dokazana pred narodom po njihovih delih in bo pisana v zgodovini.

Po njih sadovih jih boste spoznali, ta opomin se je globoko ukoreninil v ljudska srca in je bil zdaj prvi klic k spoznanju. Ne raste grozdje na trnju ne jagode na osatu: osvobodjenje je le ovčja obleka požrešnih volkov.

Tako je bilo tudi v župniji Sv. Križ ob Krki. Že predlanskim meseca oktobra so začeli prihajati ljubljanski partizanski agenti in organizirali OF. Svarilo, da je to le ovčja obleka za skritega, po krvi žejajočega volka, ni pomagalo. Komaj so zašli, da gre prav za prav res za komunizem, so bili že pod komunističnim strahovanjem. In od takrat so se začeli za svetokriško faro dnevi groze. Nesreče so se kar menjavale s strahotami in grozotami. Nepozabni bodo dnevi tam od strašne binkošne srede 27. maja 1942 pa do letošnjih zimskih dni. Ljudstvo je spoznalo komunistične namene in je stalo pred izbiro: umreti ali živeti. Hotelo je živeti, in za življenje, za golo življenje po samobrambi proti zlu, ki so ga prizadejali njegovi lastni izgubljeni sinovi, je prišlo za orožje.

Prva žrtev — osmošolec Nečimer

Ljudstvo je v začetku prenašalo vse trpljenje vdano, zaupajoč, da bo vendar prišla rešitev. Ni se hotelo priključiti revolucionarnim komunističnim načrtom, zato so ga komunisti hoteli z nasiljem spraviti na svojo stran. Tudi to ni zaleglo. To, kar so komunisti pripravljali za poznejši čas, so začeli izvajati prej.

Kot prva žrtev je v svetokriški fari padel osmošolec Franc Nečimer. Dne 13. julija je prišel domov. Fantu so zabičali, naj ne gre domov, France pa je na poti zvedel, da je slučajno ubit

njegov brat Lojze. Dolžili so ga, da je kurir in ga mučili, da bi kaj zvedeli od njega. Vzroka za umor niso imeli; bili so v zadregi kot Pilat za Kristusovo svobodo. Izročili so ga straži, naj ga ona »likvidira«. Straža ga je peljala mimo pleterkega samostana, od tod pa k podružnici Sv. Mohorja, kjer so ga 21. julija zjutraj ustrelili v gozdu pri vasi Avguštin. Tokrat so ustrelili z njim tudi tri ženske iz Rake: mater Terezijo Lisec s hčerama Marijo in Nežico. Vse skupaj so pokopali v isti grob tako plitko, da so jim morali sosede nasuti prsti in dračja na grob. Ljudstvo se je zgrajalo nad umorom poštenega fanta, zato so partizani razglasili, da France piše v glavni pisarni.

Terenska odbora pri Sv. Križu in Orehevcu sta izjavila o Francetu, da ni kriv. Valentin Hribar je bil celo pri glavnem poveljstvu dosegel, naj se ga izpusti. Bilo pa je že prepozno, ker so Franceza že ustrelili.

Venceslav Perko — glavni krivec

Vodja komunizma pri Sv. Križu je bil Venceslav Perko s Koroške Bele, ki se je poročil s tankajšnje učiteljice domačinko in se naselil v tej občini. Bil je že 12 let organiziran komunist. Z njim na čelu so začeli partizani z »gospodstvom« v fari. Pri kmetih so pobirali živež zelo pogosto in ta »birac« je bila redno vsaj dvakrat na teden. Določili so tudi davek, prirejali sestanke po vaseh in celo ljudi na podružnicah so radi po maši zadrževali in jim govorili. Vse delo je prenehalo, prav tako tudi dobava živil in vsa razna regulacijska dela in z njimi tudi zaslužek.

Partizanom se je pridružio le malo fantov. Bili so le taki, ki so jih z grožnjo smrti primorali.

Prišel je dan ofenzive. Takrat so se »junaki« umaknili in zbežali. »Pomagajte si, kakor veste in znate, mi moramo rešiti sebe!« tako so dejali, ko so se umikali. Prebivalstvo se je oddahnilo, ker je bilo rešeno more in strahovanja. Skupina partizanov je 29. septembra zažgala kostanjevski grad in spravila ob streho 32 družin. Pri Sv. Križu so partizani zažgali 9. oktobra še šolo. Zgorela so vsa učila in vse knjige. Tokrat so hoteli zažgati tudi cerkev Matere Božje dobrega sveta na

Slinovicah, kar pa so ljudje preprečili in požar pogasili. Da so partizani res uničevalci narodnega premoženja, dokazujejo številni požgani domovi na deželi. 29. novembra so partizani požgali še Kodričev trgovski hišo in Prosvetni dom. Zgorela je tudi prodajalna Ljubljanskega konzumnega društva.

Številne žrtve

Grobovi tulijo! Te vrstice, že večkrat pisane in poudarjene, so za našo faro še bolj pretresljive. Kdo bo pozabil 10. december 1942, ko smo v eno jamo na pokopališču pokopali 24 žrtev. Osem so jih pokopali na farnem pokopališču že prej. Poleg drugih žrtev, ki so padle slučajno, pa vpijejo še številne žrtve, 20 so jih našli:

Banič Franc, Šutnja, rojen 1900, Jurkovič Janez, Šutnja, rojen 1906, Vegel Marija-Premagovel, rojena 1900, Vegel Frančiška, Premagovel, roj. 1912, Vegel Antonija, Premagovel, roj. 1926. Ubili so jih na Opatovi gori. Nečimer Franc, dijak iz Broda, roj. 1922, Božič Terezija, Stari trg, roj. 1877, Jurečič Alojzij, Črneča vas, roj. 1905, Papež Matija, Črneča vas, roj. 1911, Čučnik Alojzij, Pristava, roj. 1916.

Jurečič, Papež in Čučnik so bili partizani. — Umorili so jih zaradi nepokorščine. Čučnik je rad sam streljal »obsojence«, nazadnje pa je taka »sodba« zadela tudi njega.

Prah Ivan, Brezovica, roj. 1909, Unetič Janez, Vinji vrh, roj. 1922. — Ubili so ju pod Mohorjem.

Avbelj Otmar, Črneča vas, mesar iz Ljubljane; ubili so ga partizani v Opatovi gori zaradi nasilnosti. Bil je navdušen partizan.

Havšen Franc, Oštrc, roj. 1922. Partizan, ki so ga partizani »likvidirali« sami.

Kuhar Anton, Šutna 21, roj. 1914; ubili so ga partizani pri Smolenji vasi.

Poleg teh domačinov so partizani ubili še Lisec Terezijo, roj. 1888, potem njeno hčerko Lisec Marijo, roj. 1921 in Lisec Nežo, roj. 1923. Izpred šole pri Sv. Križu so partizani odpeljali 12 letnega Brajdiča Jurka. Ustrelil ga je že padli partizan Božo Unetič iz Sajeve. Ubili so ga, češ da jih izdaja. Na cerkvenem pokopališču na Oštrcu

Ljubljana

Koledar

Četrtek, 11. februarja: Lurška Marija; Adolf, škof; Deziderij, škof in mučenec.

Obvestila

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartsus, Moste, Zaloška cesta 47.

»Lažnivec« je naslov veseligrice, ki jo bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo, 14. t. m. ob 5 popoldne. Zabavna komedija zavozla in razvozla voz prijetne, smehe polne vsebine. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrkova 12-I, desno.

Pozivamo vse rejce koz, ovac, prašičev, kuncev, perutnine itd., ki do sedaj niso prejeli krmil za živali pri Malem gospodarju. Gallusovo nabrežje 33, da se prijavijo ob določenih dneh v zgoraj omenjeni pisarni zaradi popisa živali in prejemanja krmil. Pisarna sprejema prijave samo dopoldne, in sicer: 15. febr. črke A—G, 16. febr. črke H—L, 17. febr. črke M—R, 18. febr. črke S—Z, 19. februarja zamudniki.

Pianistka Emilija Dornovškova, ki bo koncertirala jutri zvečer ob pol 7 v mali filharmonični dvorani, je rodom iz češkega iz znane muzikalne družine, ki ima že dolgo vrsto let lastno glasbeno šolo v Dvur Kralove. V Ljubljani deluje kot profesorica klavirja na šoli Glasbene Matice. Znana je kot odlična pianistka, in ko je prvič nastopila na javnem koncertu v Ljubljani, decembra 1941, so ji dali kritiki in občinstvo polno priznanje za njeno umetniško igro. Za jutrišnji svoj drugi nastop, v vrsti naših koncertov, si je izbrala lep, velik klavirski spored, ki prinaša dela: Martucci-ja, Suka, De Falle, Chopina in Liszta. Na koncert opozarjamo. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

Zadnja predstava zabavne burke s petjem »Svoje glave« bo v nedeljo, 14. februarja ob 5 popoldne. Igra je bila pri prvih dveh predstavah popolnoma razprodana in je tudi za to zadnjo predstavo izredno zanimanje, zato priporočamo, da si preskrbite vstopnice pravočasno. — Vabimo vse, ki jim je do prijetnega predstavnega razvedrila, da pridejo v nedeljo v frančiškansko dvorano in se bodo do solz nasmajali izredni besedni in situacijski komiki. Vstopnice že dobite v trgovini Štiligoi. Frančiškanska ul. 1., na dan predstave pa pri blagajni od 10—12 ter dve uri pred predstavo.

VIII. simfonični koncert, ki je bil napovedan za ponedeljek, dne 15. t. m., se bo vršil v ponedeljek, dne 22. t. m., to pa zato, ker je del simfoničnega orkestra tekoči teden močno zaposlen v Operi. Vstopnice za 22. t. m. bodo v predprodaji od srede, 17. t. m. dalje v knjižarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Četrtek, 11. febr. ob 17.30: »Mirandolina«. Premiera. Red premierski. Petek, 12. febr.: zaprto.

Opera:

Četrtek, 11. febr. ob 17: »Sestra Angelika«. 7. simfonija. Red četrtek. Petek, 12. febr. ob 17: »Zemlja smehljaja«. Red A. Sobota, 13. febr. ob 17: »Seviljski brivci«. Izven. Gostovanje člana rimske Kraljeve Opere, baritonista Giuseppea Taddeia. Cene od 40 lir navzdol.

ROKODELSKI ODER.

Nedelja, 14. febr. ob 5 popoldne: »Lažnivec«. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12-I, desno.

so partizani sami pokopali 4 svoje ljudi, katerih imena niso znana.

Zadela jih je kazen

Zločin se sam kaznuje. Zločinstvo preganja partizane in poraz za porazom se vrsti. Tako je tudi s partizani iz svetokriške fаре. Iz občine Sv. Križ je padlo do sedaj 18 partizanov.

Hude dni je doživela svetokriška fara. Da bi ne bilo nikoli več takih! Nesreče so krivi komunisti, zato bomo vztrajali v borbi, dokler ne iztrebimo z naše zemlje teh revolucionarnih glasnikov, ki so pripravili našemu ljudstvu le nesrečo, žalost in gorje.

širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

Minister je ves zamišljen korakal po sobi. »Govoril bom z ministrskim predsednikom,« je rekel, »ter vas predlagal za to nalogo.«

Zgodaj zjutraj je bil Dik Gordon pozvan v palačo ministrskega predsednika in bilo mu je javljeno, da je ustanovljen poseben oddelek, ki se bo bavil izključno z zadevami, ki grozijo javni varnosti in miru.

»Vi poznate svoj delokrog, kapitan Gordon. Morda me bodo skušali grajati, ker sem vam izročil vodstvo tega oddelka; jaz pa sem popolnoma prepričan, da sem našel za to delo pravega moža, ki bo vselej na mestu,« je rekel ministrski predsednik. »Izberete si lahko katerega koli častnika Scotland Yarda, ki ga boste smatrali za pripravnega.«

»Vzel si bom narednika Elka,« je rekel Dik takoj. Minister ga je pogledal s sila nejevernim pogledom.

»Ta pa nima posebno visokega čina,« S temi besedami ga je skušal odvrniti od njegovega sklepa.

»To je mož, ki ima trideset službenih let za seboj. Pustite mi ga in mu podelite čin inspektorja.«

Ministrski predsednik se je nasmehnil in dejal: »Kakor želite.«

Ko je narednik še istega popoldne

pregledoval listo o napredovanjih, je opazil, da je tudi on napredoval v višji čin.

Nekaj trenutkov je bil kakor zbežan, nato pa mu je na licih zaigralo veselje.

»Ne vem, kaj bi stavil, da sem edini inspektor v vsej Angliji, ki ne ve, kaj je prišel v Anglijo Viljem Osvojitelj,« je rekel. In njegov ponos ni bil brez podlage.

8.

Ray Bennett.

Ali ni bila naravnost blaznost, sedeti dan za dnem v uradu ter črtati dneve in velikega uradnega koledarja, ki so se mu zdeli nekak zapreka do nedelje? Ali ni bila blaznost, sanjariti o nedeljskem obisku, medtem ko je roka počivala na aktih? Sanjariti o tem ljubkem glasu, o dekličinem obrazu?

Dik je že občudoval lepše, ponosnejše, bogatejše deklice. Kar ga je pa vodilo do nje, kadar se je spomnil njenih potez, je bilo nekaj novega, tujega. Se nikoli ni nobenega dneva tako željno pričakoval.

Ko je v nedeljo s smehljajem vstopil skozi vrtna vrata v Elinem domu, je videl okroglo postavo filozofskega

Johnsona, ki je ležal iztegnjen na vrtnem stolu. Maitlandov tajnik se je z izrazom največje prijaznosti in veselja nad svidenjem dvignil, da bi mu podal roko.

Diku je mož zelo ugajal. Bil je predstavniki tiste vrste ljudi, katerih največje odlikovanje je njihova lojalnost in izredna marljivost pri naloženih jim nalogi.

»Ray mi je že povedal, da boste tudi vi prišli, gospod kapetan. On je z gospodično Elo na vrtni in v kolikor morem od tukaj videti, se mi zdi, da mu ravno bere levite.«

»Kaj ne prihaja več v urad?« je vprašal Dik, medtem ko si je slačil plašč.

»Bojim se, da ga ne bo več k nam.« Johnsonovo lice se je razžalostilo. »Jaz sam sem mu moral odpovedati. Stari je namreč zvedel, da ga večkrat ni bilo v urad in ne vem po katerih razbrih in tajnih poteh je tudi zvedel, da živi Ray nesolidno življenje. Poklical je celo knjigovodskega strokovnjaka, ki je pregledal knjige, a našel, hvala Bogu, vse v redu. Ker sem ga zagovarjal, je še skoraj mene odpustil.«

»Ali veste morda, kje stanuje stari Maitland?« je vprašal Dik počasi. »In kako živi? Ali ima hišo v mestu ali izven mesta?«

Johnson se je nasmehnil. »Da, seveda,« je rekel sarkastično. »Šele pred letom dni sem odkril, kje se nahaja, in do danes tega nisem povedal živi duši. Stari stanuje v predmestju, ki bi ga

skoraj lahko imenoval beraški okraj. Stanuje v zelo bornem stanovanju, rekel bi, tako slabem ko kak brezposelni. Pod palcem pa ima cele milijone. Živi skupaj s svojo sestro. Ona skrbi za gospodinjstvo in s tem prav gotovo nima mnogo dela. Nikoli tudi nisem videl, da bi Maitland izdal za njo tudi le eno samo prebitno paro. Nosi iz dneva v dan isto obleko, isto nosi že od tedaj, ko sem vstopil k njemu v službo. Opoldne spi je kozarec mleka, poje malo žemljico in tu pa tam celo skuša, da jaz pospravnam račun za to njegovo borno kosilo.«

»Povejte mi, Johnson, zakaj nosi stari v uradu rokavice?«

»Tega pa res ne vem. Prej sem mislil, da zaradi tega, ker hoče skriti brazgotino na dlani. Njegove roke so do ramena tetovirane z zmaji, mački, kronami in delfini.«

»Morda tudi z žabami?« je vprašal Dik mirno in zdelo se mu je, da se je bil Johnson pri tem vprašanju zdrnil.

»Ne, ne. Žabe nisem videl nobene. Snop kaže ima vtetoviran na dlani. Da, to sem videl. Moj Bog, stari Maitland pa menda ne bo član žabarjev?« Dik pa se je smejal, ko je videl strah, ki je govoril iz teh zadnjih besed.

»To bi tudi jaz rad vedel,« je dejal. »Jaz ga pa smatram za dovolj nesramnega in zmognega, da je tudi on član bratovščine žabarjev,« je rekel Johnson.

V tem trenutku eta prišla do njiju Ray in njegova sestra. Ray je gledal

černo predse in Gordonova prisotnost mu ni bila preveč po godu. Elinica so bila rdeča in oči skoraj obokane.

»Zdravo, Gordon,« je pozdravil kapetana brez posebne uvoda. »Vi ste bili torej oni, ki je napolnil moji sestri ušesa o moji novi delavnosti. In vi da ste zapovedali Elku, da je poizvedoval za mano. Vse mi je znano, saj sem pri poizvedovanjih dobil ravno Elka...«

»Ne smete tako govoriti z gospodom kapetanom,« ga je prekinila njegova sestra. »Prav neugodna mi ni povedal o tebi. Kar vem, sem videla na lastne oči. In razen tega pozabljaš, da je gospod Gordon papranov gost.«

»Vsakdo si dela zaradi mene toliko nepotrebnih skrbi, celo stari Johnson,« je zamrmral Ray in potrepljal filozofa po ramenu.

»Človek ima pač zaradi vas skrbi, dragi Ray,« je odgovoril Elio-Johnson.

Napetost je popustila šele tedaj, ko se je stari Bennett s kamero na hrbtu približal družini ter pozdravil svoje goste.

»Ah, dragi gospod Johnson, moram se vam opravičiti, ker sem vaš obisk tolikokrat prestavljal. Vendar se veselim in sem srečen, da vas smem pozdraviti v naši sredini. Kako ste zadovoljni v vašem uradu z Rayem?«

Johnson je proseče pogledal Gordon na dejal. »Ah tako, precej, gospod Bennett.« Skoraj jecjal je pri tem, kar je povedal.

Lakota in beda v sovjetskem »raju«

Po podatkih, ki jih navajajo celo ameriški časopisi

Po poročilu italijanske poročevalske družbe »La Correspondence« prinaša severnoameriška revija »Time« v svoji številki od 7. decembra zelo pomenjati popis bede, ki vlada med ljudstvom v Sovjetski Rusiji. V tem članku je zapisano med drugim tudi tole:

Letošnja zima morajo milijoni Rusov ne samo živeti v bedi, temveč tudi umirati zato, da se Rusija lahko še dalje vojskuje. Tisti, ki so lansko zimo še imeli kolikor toliko tople čevlje, nosijo zdaj sandale. Oskrba z življenjskimi potrebščinami je nekaj strašnega. Približno 90 odstotkov živil je racioniranih. Toda največkrat ni mogoče kupiti ničesar, niti na nakaznice ne. Jajca so v prosti prodaji tako draga kakor kakšni dragulji. Eno samo jajce stane tri in pol dolarja. Za skodelico kave je treba odšteti pet in pol dolarja, za pest krompirja pa moraš plačati deset dolarjev. Trgovine so skoraj prazne. Ljudje nosijo staro, ponošeno obleko. Od sto ljudi si lansko leto niti en ni mogel kupiti nove obleke. Zato letošnjo zimo skoraj vsak Rus nosi perilo iz časopisnega papirja, ponoči pa se zaradi pomanjkanja volnenih odevi pokriva s starimi časopisi.

Važne odredbe nemškega ministra za narodno gospodarstvo Za totalno vojno nepomembni obrati se zapro

V zvezi z zadnjimi ukrepi, ki se nanašajo na celotno mobilizacijo vseh razpoložljivih delovnih sil v Nemčiji, prinaša belgajska »Donau-zeitung« iz Berlina podrobnejše poročilo o tem, koga bodo predvsem ti najnovejši ukrepi zadeli. Poročilo pravi med drugim:

Zahteve totalne vojne so postavile nemški narod pred naloge, katerih rešitev bo vplivala na zmagoviti konec sedanje vojne. V okviru našega gospodarskega življenja so še vedno obrati in službena mesta, ki so za mirne čase sami po sebi razumljivi, danes pa bi jih lahko pogrešali, ker ne služijo izključno le izvajanju totalne vojne. Ta pomislek je danes edini odločilen, kadar gre za vprašanje, ali se smejo dopustiti delovne moči, obrati, kjer so bile zaposlene, pa opustiti. Kar ne služi neposredno boju na bojišču samem, oborožitvi in v vojnem času potrebni oskrbi, ima več pravice do obstoja toliko časa, dokler ne bo izvojevana končna zmaga.

Minister za nemško narodno gospodarstvo je zato izdal

tri odredbe

ki se nanašajo na trgovino, obrt in na gostinske obrate, in bodo uslužbenec, ki so bili doslej zaposleni na tem polju, lahko uporabili za opravljanje nalog, ki jih zastavlja sedanja vojna. Izdani ukrepi so za tiste, ki se nanje nanašajo, v mnogih primerih sicer res trdi. Nihče ne bo osporaval, da zahtevajo velikih osebnih žrtve. Nihče pa tudi ne sme pozabiti, da se te žrtve in napore še daleč ne morejo primerjati s tistimi, ki jih morajo prenašati vojaki na bojišču za skorajšnjo zmago in mir.

Odredbe nemškega gospodarskega ministra imajo v bistvu naslednjo vsebino:

Trgovine z živili ostanejo odprte

1. Vsi trgovski obrati, ki za prehrano prebivalstva niso nujno potrebni, se zapro. Pri izvajanju te odredbe se je treba ozirati na to, da ne bo trpela oskrba prebivalstva s potrebnimi stvarmi. Ne zapro se trgovine z živili, s premogom, posevki, umetnimi gnojili in živinsko krmo. Na drugi strani pa se pač ni treba čuditi, če bodo zaprli trgovine, kjer so doslej prodajali dragi porcelan, dragulje, zlatino, srebrnino, pisemske znamke in sladkarije. Po teh obratih zaposleno osebje že nekaj časa nima dosti dela. Nekatere druge trgovine imajo še danes gotov pomen, niso pa v vsem obsegu nujno potrebne. Sem spada trgovina e pohištva, starinami, knjigami, tobakom, igračkami. Pri teh panogah trgovine bo ostalo le nekaj obratov odprtih. Pri obratih, ki se poleg prodaje bavijo tudi s popravili, pa se bodo upoštevale možnosti za takšna popravila.

Omenjeni ukrepi se nanašajo na vse panoge trgovine. Prizadeti lastniki obratov bodo tudi še v bodoče ohranili dovoljenje za izvrševanje trgovine in jim pozneje, ko bodo trgovine smele biti epi odprte, ne bo treba znova iskati obrtnega dovoljenja. Na zahtevo jim bodo poravnali tudi najemnino za prostore, kjer so doslej prodajali. Tisti uslužbenec, ki bodo odslej na svojem novem službenem mestu imeli manjše prejemke, bodo dobivali iz posebnega sklada podpore. Poleg tega bodo v primerih, če se obrat ustavi in uslužbenec ne bodo

še obupnejši kakor pred vojno pa je položaj glede stanovanj. Zelo slaba je oskrba s kurivom, zakaj premog in petrolej so zasegli za vojsko. Tudi zdravstvene razmere so grozne. Skoraj vse zdravilne so poklicali pod orožje, zdravil pa sploh ni več...

Ameriški tednik »News Week« piše, da so razmere, v katerih danes živi rusko prebivalstvo, »na splošno bedne«. Ameriški veleposlanik v Rusiji, admiral Stanley, je v nekem članku, ki je izšel v »Army and Navy Journal«, zapisal, »da so trgovine v Sovjetski Rusiji dejansko prazne.«

Argentinski list »Critica«, glasilo desničarskih radikalov, je konec decembra objavil članek, v katerem severnoameriški dopisnik Chaplin, ki se je bil pred nedavnim vrnil iz Moskve, piše o cenah živil v Sovjetski Rusiji. »Za Amerikance«, tako se je izrazil Chaplin, »so takšne cene pravcata mora. Maksimalna cena za kg kruha je določena na en rubelj, v prosti prodaji moraš plačati zanj kar 70 rubljev in še več. Liter mleka stane 50 do 60 rubljev, eno jajce pa 15 rubljev. Za kg mesa moraš plačati na črni borzi 300 do 400, najvišja dovoljena cena pa znaša 10 rubljev.«

mogli dobiti nove zaposlitve, uvedli posebne podpore.

2. Podrobno bodo proučili tudi vprašanje vseh obrtniških obratov. Za peke, mesarje in mlinarje bodo izdane posebne določbe. Obrtniški obrati, ki za vojno gospodarstvo niso nujno potrebni, oziroma ki ne služijo oskrbi prebivalstva z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, bodo ustavljeni. Tako se bo zgodilo na primer s trgovinami, kjer prodajajo dragulje, zlatino, srebrnino ter s krojačnicami, kjer je potrata le prevelika.

V nekaterih primerih bodo ustavili le tisti del obrtniškega obrata, ki v vojnem času ni pomemben. Možno je tudi, da se več manjših obratov združi. Za ustavljene obrate veljajo v takšnih primerih že obstoječi predpisi, zlasti predpisi o podpiranju skupnosti.

Nobenih nočnih zabavišč več!

Vsi gostinski obrati in prenočevališča, ki za vojno gospodarstvo in za oskrbo prebivalstva niso nujno potrebni, se ustavijo. Tako bodo na primer zaprli: vsa nočna zabavišča, kakor bare in podobno, ter vse gostinske obrate, v katerih je potrata posebno velika. O vseh drugih gostinskih obratih se bodo še prepricali, kaj je z njimi, pri tem pa se bodo držali strogo načela, da morajo tisti obrati ali vsaj deli obratov, ki so za preskrbo v vojnem času nujno potrebni, ostati še naprej odprti. Tudi prenočevališča in z njimi združenih gostinskih obratov ne bodo zaprli, vsaj v načelu ne, zakaj ti obrati morajo biti predvsem na razpolago za v vojaškem oziru važna potovanja in naloge nemške vojske, za nastanjanje otrok, ki odhajajo na deželo in podobno. Lastniki zaprtih obratov bodo pa obdržali pravico za izvrševanje obrata po vojni. Odškodnino bo določil zavod za tajski promet.

Določbe veljajo na splošno za vse in ne dovoljujejo nobenih izjem. O kakšnih izjemnih primerih bi bilo govora le tedaj, kadar bi šlo za izpolnitev posebno važnih vojnih nalog. A vsak tak primer bi prejel natančno razmotrili. Posebno se bodo pri tem ozirali na koristi, ki bi jih od tega imeli vojaki na bojišču.

Izdane ukrepe bodo izvedli z velikim pospeškom, tako da bo s 15. marcem vsa stvar povsem končana.

Kar zadeva

banke in zavarovalnice

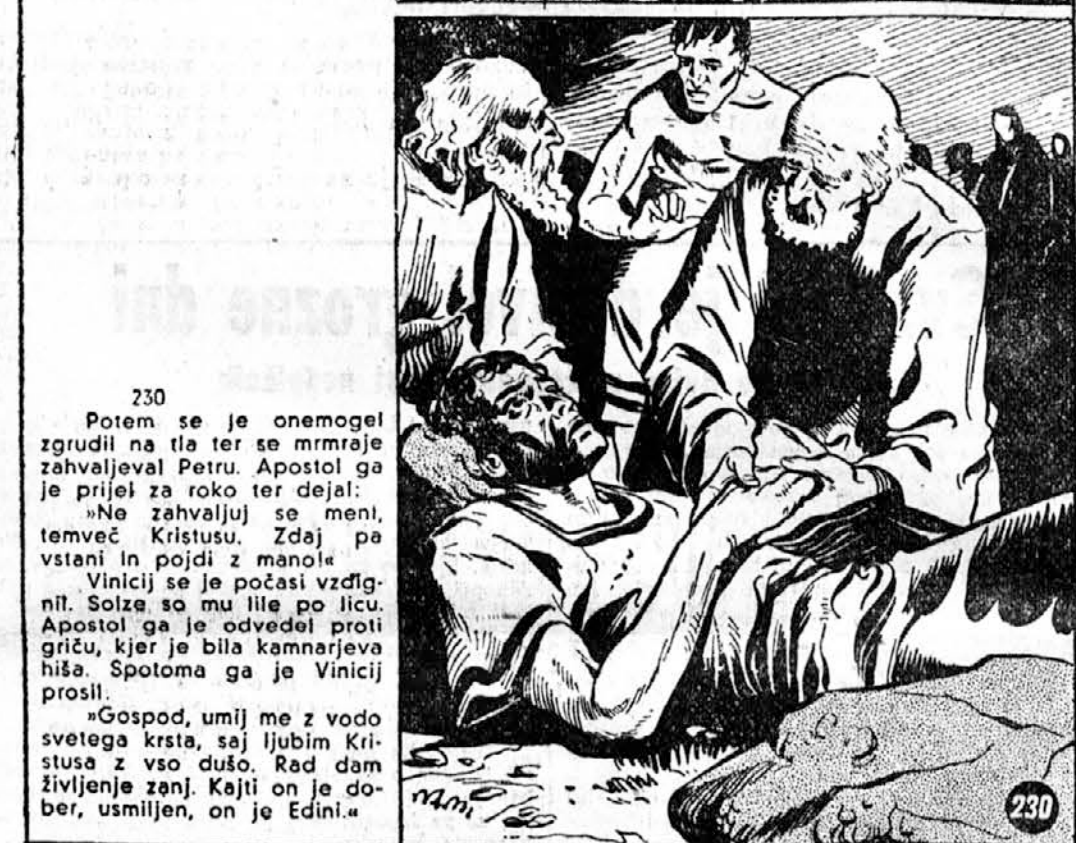
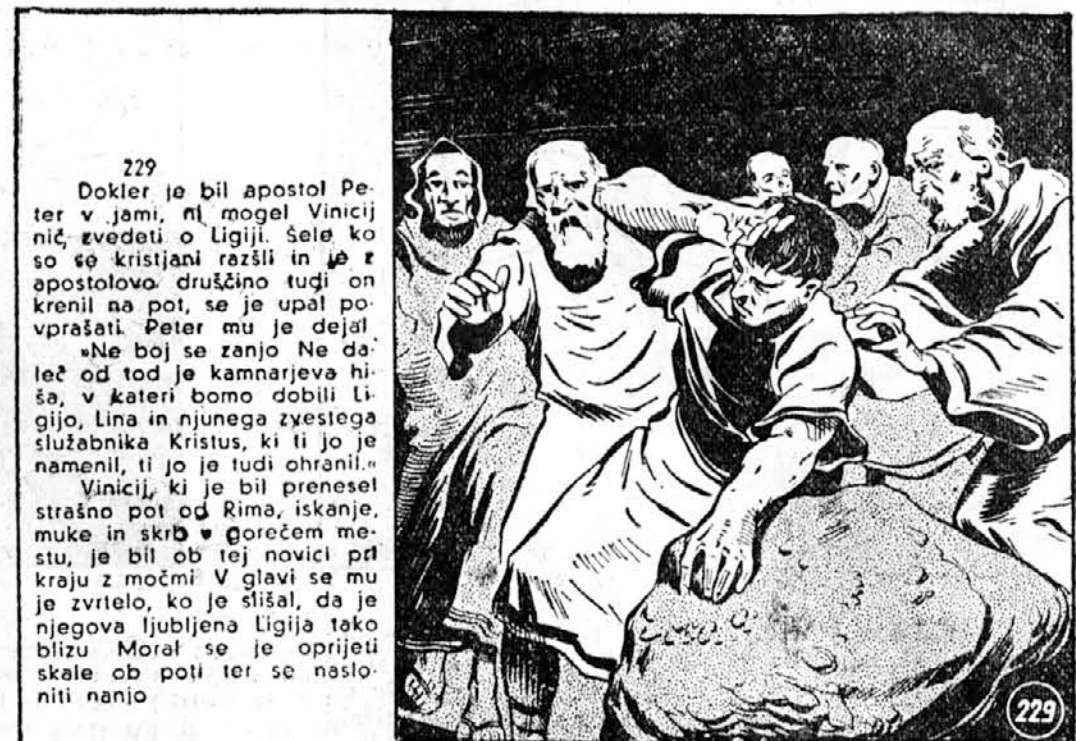
bodo ukrepi, ki jih je nemški minister za narodno gospodarstvo svoj čas izdal, poostreni in bodo tako tudi na tem gospodarskem področju pridobili mnogo delovnih moči za druge naloge, zlasti za tiste, ki so jih v Nemčiji imeli pred oči, ko so izdali ukaz o mobilizaciji vseh razpoložljivih delovnih moči za vojne namene.

Mobilizacija angleških naložb v kolonijah za vojno

Lisbona, 10. febr. s. Da bi popravila svojo finančno moč, ki jo ogrožajo vojni stroški, in ker po drugi strani nima možnosti, da bi najela nova posojila iz Združenih držav, je angleška vlada objavila odlok o finančni mobilizaciji kolonialnega imetja, kar je pa med denarnimi

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

krogi v Londonu vzbudilo veliko vznemirjenje. Dejansko je zaradi popolne ustavitve slehernega izvoza, ki je bil glavna sila britanskih financ, nastopil trenutek, da so se začeli zatekati k razpoložljivim sredstvom izven domačih otkov. List »Sunday Times« je ta odlok ostro napadel in meni, da je to nov korak za odpravo britanskega imperija. To pomeni, da Angleži dajejo za vojsko zadnje čezmorske naložbe svojega zasebnega kapitala. Ta ukrep bo zadel tudi preskrbovanje z živili, kajti Anglija bo poslej prisiljena plačati svoj uvoz z zlatom in devizami. Zavoljo tega se bosta zlata podlaga in zaklad angleške narodne banke izčrpala, ne da bi ju mogli kdaj spet nadomestiti.

Sarkofag iz bronaste dobe

V bližini Kissuma na Danskem so pri nek-kih izkopavanjih našli v zemlji starodavni sarkofag, o katerem starinoslovci sodijo, da je še

iz bronaste dobe. Računajo, da je star najmanj tri tisoč let. V njem so našli dve zlati zapestnici, bronasto sekuro ter dve glinasti vazi, polni draguljev iz jantarja. V tej kamniti krsti je bilo žensko okostje, zavito v živalske kože.

Bolgarija ima 2 milijona ljudi več kakor pred dvema letoma

Po zadnjem ljudskem štetju ima Bolgarija zdaj približno 8,642.000 prebivalcev, meseca aprila leta 1941., torej tik pred razpadom bivše Jugoslavije, pa jih je imela komaj 6,675.000. Površina Bolgarije se je povečala od 110.842 na 153.308 štirijaskih kilometrov. Nasprotno pa je — kakor piše dopisnik CE iz Sofije — povprečna gostota prebivalstva padla od 60,2 na 56,5 ljudi na štirijaski kilometer. — Bolgarija je torej po zadnji vojni na Balkanu pridobila okrog 43.000 štirijaskih kilometrov sveta in približno 2 milijona prebivalcev.

TONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

Toliko lepih ur je prebil v Liscu, tam se mu je jel širiti svet. Gledal je po bližnjih poljih, kjer so peli črčki ali murni in lahki veter se je nagajivo igral s klasjem, da je komaj slinilo šelestelo. Držal se je za prsa in bilo mu je, kot da jih hoče srce razgnati, leči med polja in večno počivati med njimi... Trpel je in toliko, da ni jokal. Ne, saj jokati bi niti ne mogel. Tola je bila bolest. Če je pomislil na naslednji dan, si je skril roke v dlani. Boštjan je šele sedaj vedel, kako močna je njegova ljubezen do domače zemlje... Ni je razumel, kot jo razume danes, morda tudi danes napačno, a prepričan je bil o neki tajni sili, s katero naveže zemlja človeka nase, da jo ljubi, čeprav ne razume, zakaj jo ljubi. To ni ljubezen do žene, to je drugačna ljubezen. Zena govori, ženo razumeš, pri zemlji pa vsega tega ni. Čudovita je naša zemlja, lepa, robata in mehka — kakor mati deseterih otrok... Zavil je med njive, smukal klasje, ga drobil med prsti in pokušal na pol zrel sad. Blodil je kakor mesečnik. Utrujenosti in zasplosti sploh čutil ni. Hodil je in hodil in ni gledal, kot hodi, kje je domača vas. Nič ni opazil, da ima hlače vlažne od nočne rose, nič ga ni motil poletni hlad. Na razpoložljive sploh ni mogel paziti. Bil je kot pastir, ki mu je ušla žival v gmajno, on pa jo brez uma in smotra išče po grmičju.

Dospel je med zaliske njive in do križa, ki sameva sredi njih. Otrgal je prvo cvetko, ki jo je razločil v temi, in vtaknil Trpečemu med bodeče trnje okoli glave. Potlej je padel na kolena, a ni molil. Samo nerazumljivo je gledal Boga. Nenadoma je pridrušeno vzdihnil — vzdih mu je prišel iz dna razklane duše:

Vstal je in blodil dalje. Zavil je na cesto in vsak kamenček,

ob katerega se je v poltemi spotaknil, mu je bil drag. Na cesti ni dolgo strel; preveč ga je spominjala na svet, na Amerko, na katero ni smel misliti. Ob gozdu je krenil navkreber, dokler ni dosegel Hriba, kjer se je spustil na drugi strani navzdol. Tod že dolgo ni hodil. Podnevi bi lahko šel po stezah, a jih je sedaj zgrešil. Taval je po celem med senožeti, gmajno in grmičjem. Kmalu je prispel do kolovozne poti, ki vodi v Goro. Od tu se je spustil po položni stezi do Teharjevine.

Opredel je okoli hiše, sedel na klop in poslušal. Slišal je pri- tajene vzdihle in vedel je, da so njeni. Ta Minka! Kako rad jo ima! A njegova ljubezen je vse premajhna v primeri z njeno. O, kolikokrat mu pride na misel, da je ni vreden. Nekei ji je to tudi omenil, a mu je zatislila usta z roko, da ni mogel govoriti. »Beži, beži, tepček!« mu je dejala. — A še tu ni mogel dolgo strpeti. Zbežal je domov, šel na kozolec in se širil med seno.

Bil je utrujen n je kmalu zadremal. Tako ni videl prihajajočega jutra.

Zbudil se je kmalu in se močno prestrašil: »Kaj, če ni prepozno?« Pograbil je kovčeg, ki ga je imel skritega v senu, in odhitel proti hiši, ki je bila še zapahnjena. »Miha, oče!« »Kdo je?« se je odzval oče, ki najbrže ni spal. »Jaz, Boštjan.« »Kaj hočeš?« je zarentačil. »Odpri! Poslovil bi se rad. Grem.« Boštjan je že mislil, da se je oče omečil. »Pojdi, kamor te je volja, mene pa pusti pri miru!« Boštjan je molče vzdignil kovčeg in zavil k Teharjevini. Tam so ga že pričakovali. Sprejeli so ga pristrčno, molče in s sočutnimi pogledi. Samo oče ni zgubil dobre volje in razsodnosti. Mati je pripravljala žgance in vrelo mleko za odhajajočega. Minka pa se je neprepana in žalostna vlekla po hiši.

»Bomo šli, ne, Boštjan?« se je pošalil stari. Boštjan se je za silo nasmejäl. »Treba bo.« »Kdaj pa gre prav za prav vlak?« je vprašala mati iz veže. »Zadnji pot je vozil okoli polodne proti Ljubljani. Sedaj najbrže prav tako,« ji je Boštjan hitro ustregel. »No, potlej imamo časa na pretek,« je ugotovil Tehar. »Kar v miru bomo pojedli, Joža bo pa medtem napojil in očedil konja. Ta naš konj! Rad bi, da bi ponoči stal v hlevu, pa se zmeraj vleže ta lenoba, da je potlej ves podrekan...« »Kaj čenčšaš, oče!« se je hudovala mati. »Kaj briga Boštjana naše kljuše! Sedaj ima druge stvari v glavi. To obdrži kar zase!« »I, no,« se je zaširokoustil stari, »jaz povem, kakor je. Kaj pa ti veš, stara, kaj je komu mar. Kakor vem, je imel Boštjan konje zmerom rad. Ali ne, Boštjan?« Boštjan je boječe prikimal, ker ni vedel drugega napraviti. Tehar pa je imel s svojim govorjenjem poseben namen. Hojel je spraviti Boštjana in Minko v dobro voljo, ostreiti jih je želel tegobnih in težkih misli, ki se polastajo slehernega človeka pred odhodom kam daleč ali v negotovost. Stari je o tem dobro vedel. A kakor je sklepal po njunih obrazih, da to nikakor nista bila dovzetna. Minka se je držala kakor nerodna nevesta, ki ženina ne mara, ker ji je bil vsiljen, Boštjan pa kot ženin ob nevesti, ki je prav tako noče. Misli se je ponorčevati, a je namero opustil, posebno še zato, ker je uvidel, da gre Minki že skoraj na jok. Mati je prinesla zajtrk v hišo. Tehar je odstopil gospodarjevo mesto za mizo Boštjanu. Poleg njega je posadil Minko. Obema se je dobro zdelo in tudi materi, ki ju je gledala s srečnimi očmi. Na tihem si je priznala: »Lep in dober par bosta. Kakor ustvarjena sta za skupnost.« Tehar je prijel za žlico in se zarežal: »No, bosta vsaj videla, kako se skupaj sedi za mizo, kako se človek počuti, ko nosi zakonski jarem na vratu.« Potlej se je smejäl sam svojim besedam. »Nikar ne gobezdaj!« ga je prekinila mati in začela moliti očenaš.